

ADVIES

24 september 2009

DEFINITIEVE ERKENNING VAN HET REGIONAAL
LANDSCHAP GROENE CORRIDOR EN UITBREIDING VAN
HET WERKINGSGBIED MET DE GEMEENTE ZAVENTEM

2009|27

Inleiding

De Minaraad ontving op 27 augustus 2009 een adviesvraag van het Agentschap Natuur en Bos (ANB) over de aanvraag tot definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Groene Corridor vzw (RLGC).

Artikel 6, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 bepaalt de adviesrol van de Minaraad bij de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen¹. De adviesvraag gaat uit van een adviesperiode van twee maanden. Met voorliggend advies komt de Raad tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

De Raad bracht op 6 juli 2006 advies uit over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het regionaal landschap Groene Corridor². Het regionaal landschap werd bij ministerieel besluit van 28 oktober 2006 voorlopig erkend voor een periode van drie jaar (1 januari 2007 – 1 januari 2010). Sindsdien evalueerde de Minaraad de werking 2007 en 2008 van het regionaal landschap³.

In de marge van de aanvraag tot definitieve erkenning, vraagt het RLGC ook de uitbreiding van het werkingsgebied aan omdat de gemeente Zaventem wenst toe te treden tot het RLGC.

Het Erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 voorziet geen procedure bij de uitbreiding van het werkingsgebied van een erkend regionaal landschap. Omdat het werkingsgebied van een regionaal landschap echter moet beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 1, §1, 4° van dit besluit, vraagt het ANB de Minaraad om advies over dergelijke uitbreidingen van het werkingsgebied. In het verleden werd de Minaraad al achtmaal om advies gevraagd over de uitbreiding van het werkingsgebied van een definitief erkend regionaal landschap⁴.

Het advies werd unaniem goedgekeurd.

Walter Roggeman
Voorzitter Minaraad

---

¹ "Art. 6. § 1. Om een voorlopige erkenning respectievelijk een definitieve erkenning te verkrijgen zendt de initiatiefnemer respectievelijk het voorlopig erkend Regionaal Landschap met een per post aangetekend schrijven een verzoek tot voorlopige erkenning respectievelijk tot definitieve erkenning aan de minister. De minister vraagt binnen de maand na ontvangst van het aangetekend schrijven aan de Gewestelijke MiNa-raad -hierna MiNa-raad genoemd-, [...] een advies te formuleren binnen de twee maanden. Het bestuur verzamelt de adviezen en stuurt binnen de vier maanden na de datum van de ontvangst van het aangetekend schrijven deze adviezen samen met een eindadvies aan de minister. Op basis van dit advies neemt de minister een beslissing tot voorlopige erkenning of definitieve erkenning of tot weigering van de aanvraag [...]."

² Minaraad, Advies van 6 juli 2006 over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het regionaal landschap Groene Corridor, 2006|31.

³ Minaraad, Advies van 26 juni 2008 over de evaluatie van de werking van de regionale landschappen in 2007, 2008|31.

Minaraad, Advies van 10 september 2009 over de evaluatie van de werking van de regionale landschappen in 2008, 2009|22.

⁴ Advies van 24 januari 2002 over de uitbreiding van het RL Vlaamse Ardennen, Minaraad 2002|05. Advies van 26 juni 2002 over de uitbreiding van het RL Haspengouw, Minaraad 2002|26. Advies van 11 september 2003 over de uitbreiding van het RL West-Vlaamse Heuvels, Minaraad 2003|40. Advies van 18 december 2003 over de uitbreiding van het RL Meetjesland, Minaraad 2003|75. Advies van 9 september 2004 over de uitbreiding van het RL West-Vlaamse Heuvels, Minaraad 2004|34. Advies van 2 februari 2006 over de uitbreiding van het RL Meetjesland, Minaraad 2006|03. Advies van 27 september 2007 over de uitbreiding van het RL Vlaamse Ardennen, Minaraad 2007|32, Briefadvies van 7 april 2008 over de uitbreiding van het RL Houtland, Minaraad 2008|18.

Advies

[1] **Begeleidende brief ANB.** Uit de begeleidende brief van het ANB bij de aanvraag tot definitieve erkenning van het RL Groene Corridor viel niet op te maken dat het dossier ook een uitbreiding van het werkingsgebied omvatte met de gemeente Zaventem. De Minaraad vindt het een goed idee om verwante dossiers te bundelen in één adviesvraag. Om misverstanden te vermijden, suggereert de Raad om de twee onderwerpen apart te vermelden in de begeleidende brief.

[2] **Erkenningsdossier.** Het erkenningsdossier van het RL Groene Corridor vzw valt uiteen in zes grote onderdelen. Elk deel wordt afgesloten met een korte reflectie en inschatting van de mogelijkheden op termijn. Om de beoordeling van de aanvraag vlot te laten verlopen, is de opbouw van het dossier in grote mate afgestemd op de verschillende erkenningsvoorwaarden. Waar dit niet het geval is, brengt de leeswijzer soelaas. De Minaraad vindt het dossier verzorgd en volledig.

[3] **Erkenningsvoorwaarden.** De Raad gaat uit van de erkenningsvoorwaarden zoals vastgelegd in het Erkenningsbesluit. Om definitief erkend te worden moet het RLGC aan elk van de onderstaande criteria voldoen.

1. Het regionaal landschap bezit rechtspersoonlijkheid (artikel 4, §1, 1°).
2. Het regionaal landschap heeft een algemene vergadering waarvan de volgende doelgroepen deel uitmaken: provincie en/of gemeenten, erkende milieu- en natuurverenigingen en eventueel erkende landbouworganisaties, erkende verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden (artikel 4, §2).
3. Het regionaal landschap heeft een raad van bestuur die voor minstens 1/3de bestaat uit vertegenwoordigers van provincies of gemeenten, voor minstens 1/3de uit vertegenwoordigers van erkende natuurverenigingen en uit vertegenwoordigers van de resterende doelgroepen (artikel 4, §3).
4. Het regionaal landschap wordt voorgedragen door de bestendige deputatie van de provincie of door minstens drie aaneengesloten gemeenten (artikel 4, §4).
5. Het regionaal landschap bestaat ten minste 2 jaar en ontplooit aantoonbare activiteiten (artikel 4, §1,3°). De activiteiten van het regionaal landschap zijn gericht op de bevordering en de promotie van het streekeigen karakter, de natuurrecreatie, de natuureducatie, het recreatief medegebruik, het natuurbehoud en het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.
6. Het gebied waarbinnen het regionaal landschap actief is onderscheidt zich geografisch duidelijk van de omgevende streken, met een minimum aaneengesloten oppervlakte van 30.000 ha, een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en toerisme (artikel 4, §2).

Om erkend te blijven moet een regionaal landschap in principe voldoen aan de volgende voorwaarden.

7. Het regionaal landschap organiseert jaarlijks de volgende activiteiten om erkend te blijven: minstens tweemaal de publicatie van een landschapskrant; minstens drie vormingsactiviteiten met minimaal 25 deelnemers; minstens drie brede

publieksactiviteiten met telkens 100 deelnemers en activiteiten die de participatie van de doelgroepen en de bevolking aan het beheer van kleine landschapselementen bevordert.

8. Het regionaal landschap voert een boekhouding derwijze dat de aanwending van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap controleerbaar is.

[4] Rechtspersoonlijkheid. Het RLGC bezit rechtspersoonlijkheid. De ondertekende statuten van de vzw werden op 14 juli 2005 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

[5] Algemene vergadering. De algemene vergadering van het RLGC bestaat uit 32 stemgerechtigde leden, waarvan twaalf leden van de provincie en/of gemeenten, negen leden uit de natuur- en milieusector en elf leden uit erkende landbouworganisaties en organisaties ter bevordering van toerisme, recreatie en erkende wildbeheereenheden. Daarnaast telt de algemene vergadering nog zes adviserende leden die werken voor de Vlaamse administratie. Op basis hiervan oordeelt de Raad dat de algemene vergadering conform het Erkenningsbesluit is samengesteld.

De algemene vergadering kwam tweemaal bijeen in 2007 (19 februari en 23 mei), tweemaal in 2008 (27 februari en 26 juni) en voorlopig eenmaal in 2009 (11 februari). Het dossier bevat de verslagen van deze vergaderingen net als alle aanwezigheidslijsten vanaf 2007.

De algemene vergadering werd voor het laatst gewijzigd op 26 juni 2008.

[6] Raad van bestuur. De raad van bestuur van het RLGC bestaat uit 13 stemgerechtigde leden waarvan vijf leden van de provincie en/of gemeenten, vijf leden van milieu- en natuurverenigingen en drie leden uit erkende landbouworganisaties en organisaties ter bevordering van toerisme, recreatie en erkende wildbeheereenheden. Daarnaast telt de raad van bestuur nog twee adviserende leden (vertegenwoordigers van de Provincie Vlaams-Brabant en de ANB-buitendienst Vlaams-Brabant).

De Minaraad stelt vast dat de raad van bestuur van het RLGC conform het Erkenningsbesluit (artikel 4, §3) samengesteld is. Minstens een derde van de raad van bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de milieu- en natuurverenigingen en minstens een derde bestaat uit vertegenwoordigers uit de provincie en gemeenten.

In 2007 kwam de raad van bestuur zevenmaal rechtsgeldig samen (31 januari, 29 maart, 23 mei [2x], 30 juli, 5 september en 19 december). In 2008 (27 februari, 22 mei, 7 juli, 19 september en 17 december) kwam de Raad van bestuur vijfmaal samen en in 2009 (11 februari, 23 april en 9 juli) voorlopig driemaal. Het dossier bevat de verslagen van deze vergaderingen en de aanwezigheidslijsten vanaf 2008.

De raad van bestuur werd dit jaar gewijzigd. De nieuwe samenstelling werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 29 juni 2009. Een kopie steekt in het dossier.

[7] Voordracht bestendige deputatie. Op 25 juni 2009 besliste de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant om het RLGC bij het ANB voor te dragen voor een definitieve erkenning als regionaal landschap voor de periode 2010-2015. Een kopie van het besluit van de deputatie en de voordrachtbrief bevinden zich in het ingediende dossier.

[8] Twee jaar bestaan en aantoonbare activiteiten ontwikkelen. Het RLGC bestaat sinds 2005 en het erkenningsdossier geeft een uitvoerig overzicht van de

uitgevoerde activiteiten in de periode 2007-2009. De activiteiten worden opgesplitst in functie van zeven doelstellingen: (1) natuurbehoud en kleine landschapselementen, (2) landschapszorg en streekeigen karakter, (3) duurzaam bosbeheer, (4) duurzame landbouw, (5) recreatief medegebruik en natuurrecreatie, (6) geïntegreerde projecten en (7) natuureducatie en sensibilisatie.

In het evaluatieverslag voor de werking 2008 van het RLGC beoordeelde het ANB de werking van het regionaal landschap positief: *"We [ANB] kunnen stellen dat het RL Groene Corridor haar werking uitbouwt rond natuurherstel en bescherming van erfgoed. Ze leggen daarenboven een kwaliteitsvol accent op de uitbouw van initiatieven rond natuurrecreatie en –educatie, waarbij scholen een belangrijke rol spelen. Ze weten de aandacht van het publiek te trekken en vast te houden. De realisatie van deze natuureducatieve en recreatieve initiatieven kan een belangrijke bijdrage leveren bij de versterking van het maatschappelijke draagvlak voor het behoud van natuur en landschap."*

Bij de inhoudelijke projecten ter bevordering van landschapszorg en het streekeigen karakter, natuurbehoud en kleine landschapselementen (KLE), recreatief medegebruik en natuurrecreatie, en natuur- en milieueducatie (NME) formuleerde het ANB onder meer de volgende aandachtspunten voor het werkingsjaar 2009:

- het RLGC hoort zelf ook steekproefsgewijs de resultaten van het project "poelennetwerk" te controleren en te vermelden in het jaarverslag;
- in het kader van het beheer van hoogstamboomgaarden organiseert het RLGC snoeicursussen. Geïnteresseerden en nieuwe eigenaars worden daarvoor opgeroepen. Ook andere eigenaars bij wie achterstand in onderhoudssnoei vastgesteld is, worden best actief uitgenodigd;
- de inventarisatie van KLE's in de betrokken gemeenten is in 2008 afgerond. Het grootschalig inventariseren op regelmatige basis is niet haalbaar, niettemin is het raadzaam om de inventaris zo goed mogelijk actueel te houden;
- de vorming voor bosgroepen is heel praktijkgericht, maar door de nieuwe wetgeving rond toegankelijkheid verdienen ook de theoretische aspecten meer aandacht in de toekomst;
- het samenwerken aan bosbeheer moet ook naar andere locaties binnen het RL gepromoot worden;
- het verduidelijken van de concrete aanpak van het voorgestelde herstelplan voor zaadbronnen van autochtone bomen.

In zijn advies van 10 september 2009 over de evaluatieverslagen van de werking 2008 van de regionale landschappen schaarde de Minaraad zich achter deze aanbevelingen van ANB en herhaalt deze ook hier⁵.

Op basis van deze bevindingen stelt de Raad dat het RLGC voldoet aan de voorwaarde van *"twee jaar te bestaan en aantoonbare activiteiten te ontplooiën"*.

[9] Werkingsgebied. Het werkingsgebied van een regionaal landschap moet zich geografisch duidelijk onderscheiden van de omgevende streken. De minimum aaneengesloten oppervlakte is 30.000 ha, met een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en toerisme.

---

⁵ Minaraad, Advies van 10 september 2009 over de evaluatie van de werking van de regionale landschappen in 2008, 2009|22.

De Raad wijst er nogmaals op dat deze voorwaarde niet verder vertaald is naar een concrete aanduiding van de (potentiële) werkingsgebieden van de regionale landschappen. De Raad heeft al meermaals gewezen op het gebrek aan sturing. Dit leidt ertoe dat heel Vlaanderen geleidelijk aan volledig ingevuld wordt door regionale landschappen.

Volgens de oprichtingsakte bestaat het werkingsgebied van het RL Groene Corridor uit elf gemeenten: Asse, Opwijk, Merchtem, Londerzeel, Meise, Wemmel, Kapelle-op-den-Bos, Grimbergen, Zemst, Vilvoorde en Steenokkerzeel, wat neerkomt op een oppervlakte van 32.453 ha. De Zaventemse gemeenteraad keurde op 26 januari 2009 het voorstel goed om een aanvraag tot toetreding tot het RLGC in te dienen. Het afschrift van deze beslissing zit vervat in de bijlagen van het definitieve erkenningsdossier van het RLGC. De motivatie voor de uitbreiding werd in een apart hoofdstuk toegevoegd aan het erkenningsdossier. Met de toetreding van de gemeente Zaventem zou de totale oppervlakte van RLGC toenemen tot 35.215 ha. Hiermee blijft het RLGC binnen dezelfde categorie als voorheen (werkingsgebied tussen 30.000 - 45.000 ha).

Het verzoek tot uitbreiding van het werkingsgebied is voldoende onderbouwd en degelijk uitgewerkt. Het RLGC beschrijft de actuele natuur- en landschapswaarden van het grondgebied Zaventem uitvoerig. Hydrografisch en landschappelijk sluit Zaventem goed aan bij het huidige RLGC-werkingsgebied. Het regionaal landschap vermeldt ook de bestaande lokale planningsinitiatieven en legt de link met de mogelijkheden voor acties van het RLGC in het kader van natuur- en landschapsontwikkeling. Het RLGC meldt de duidelijke wil tot samenwerking tussen de gemeente en het regionaal landschap op bestuurlijk en ambtelijk niveau. De gemeente Zaventem stortte zelfs al de ledenbijdrage zonder de erkenning van de toetreding af te wachten. Op zeer korte termijn werden al concrete zaken gerealiseerd en voor de verdere samenwerking in 2010 (en later) werden al voorstellen uitgewerkt.

Het RLGC onderzocht ook al de gevolgen voor de samenstelling van de bestuursorganen. Directe wijzigingen van de samenstelling en of de verhoudingen van de organisaties en besturen in de raad van bestuur en het dagelijks bestuur zijn niet voorzien.

Op basis van al deze elementen adviseert de Minaraad positief over de uitbreiding van het RLGC met de gemeente Zaventem.

In het kader van de definitieve erkenning voldoet het werkingsgebied van het RLGC aan de formele en inhoudelijke vereisten.

[10] Georganiseerde activiteiten. Het regionaal landschap moet jaarlijks de volgende activiteiten organiseren om erkend te blijven: minstens tweemaal de publicatie van een landschapskrant, minstens drie vormingsactiviteiten met minimaal 25 deelnemers, minstens drie brede publieksactiviteiten met telkens 100 deelnemers en activiteiten die de participatie van de doelgroepen en de bevolking aan beheer van kleine landschapselementen bevordert.

In 2007 en 2008 verschenen tweemaal een landschapskrant (juni & december). In 2009 telde de Minaraad al één Landschapskrant (juni). In december 2008 bedroeg de oplage 95.000 exemplaren. Sinds 2009 bedeeft het RLGC de Landschapskrant ook in Zaventem, waardoor de oplage gestegen is tot 112.000 exemplaren.

Sinds 2007 organiseerde het RLGC elk jaar meer dan drie vormingsactiviteiten met minimum 25 deelnemers en meer dan drie brede publieksactiviteiten met minimum 100 deelnemers. Ook voor 2009 werden deze aantallen al bereikt.

Het RLGC voldoet bijgevolg aan het criterium van de verplichte activiteiten.

[11] Boekhouding en financiën. Het regionaal landschap moet – conform artikel 4, §7 van het Erkenningsbesluit – een boekhouding aanwenden die het toelaat om het besteden van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap te controleren.

Het erkenningsdossier bevat het financieel verslag voor de periode januari 2007 tot juli 2009. Het regionaal landschap geeft de nodige toelichting bij het overzicht van de inkomsten en uitgaven tijdens de periode van de voorlopige erkenning. Voor de periode 2007-2009 is 46-55% van de toegekende subsidies afkomstig van het Vlaamse Gewest, 33-41% van de provincie Vlaams Brabant en 11-13% van de gemeenten in het werkingsgebied.

Een korte analyse van de verhouding tussen de inkomsten en de uitgaven en een SWOT-analyse van het financiële beleid sluiten het financiële luik af. De overschakeling naar een analytische boekhouding vanaf 1 januari 2009 laat een adequatere opvolging toe van de diverse uitgavenposten en is onder meer een uiting van de verdere professionalisering van het regionale landschap.

Het dossier bevat ook een begroting voor de periode 2010-2015. De jaarlijkse inkomsten worden begroot op nagenoeg 595.000 euro voor 2010, 602.500 euro voor 2011, 513.000 euro voor 2012, 489.000 euro voor 2013, 491.000 euro voor 2014 en 489.500 euro voor 2015. Daartegenover staan de verwachte uitgaven: ca. 589.000 euro in 2010, 601.500 euro in 2011, 511.000 euro in 2012, 485.000 euro in 2013, 488.000 euro in 2014, 498.000 euro in 2015.

De Minaraad oordeelt dat het RLGC voldoet aan de financiële en boekhoudkundige criteria van het Erkenningsbesluit. Niettemin verwijst de Raad naar het aandachtspunt dat hij reeds aanhaalde in het advies van 10 september 2009 over het evaluatieverslag van de werking 2008 van de regionale landschappen: *"Het RLGC heeft in 2008 vrij summiere criteria gehanteerd bij bestellingen en uitbestedingen. Deze zijn wellicht niet volledig conform de bepalingen voor de overheidsopdrachten."* Net als het ANB vindt de Minaraad dat het verfijnen van die criteria een aandachtspunt is voor 2009 en de daaropvolgende jaren⁶.

Besluit

Gezien voorgaande bemerkingen adviseert de Minaraad positief over de aanvraag tot definitieve erkenning van het RL Groene Corridor en over de uitbreiding van het werkingsgebied met de gemeente Zaventem.

---

⁶ Minaraad, Advies van 10 september 2009 over de evaluatie van de werking van de regionale landschappen in 2008, 2009|22.